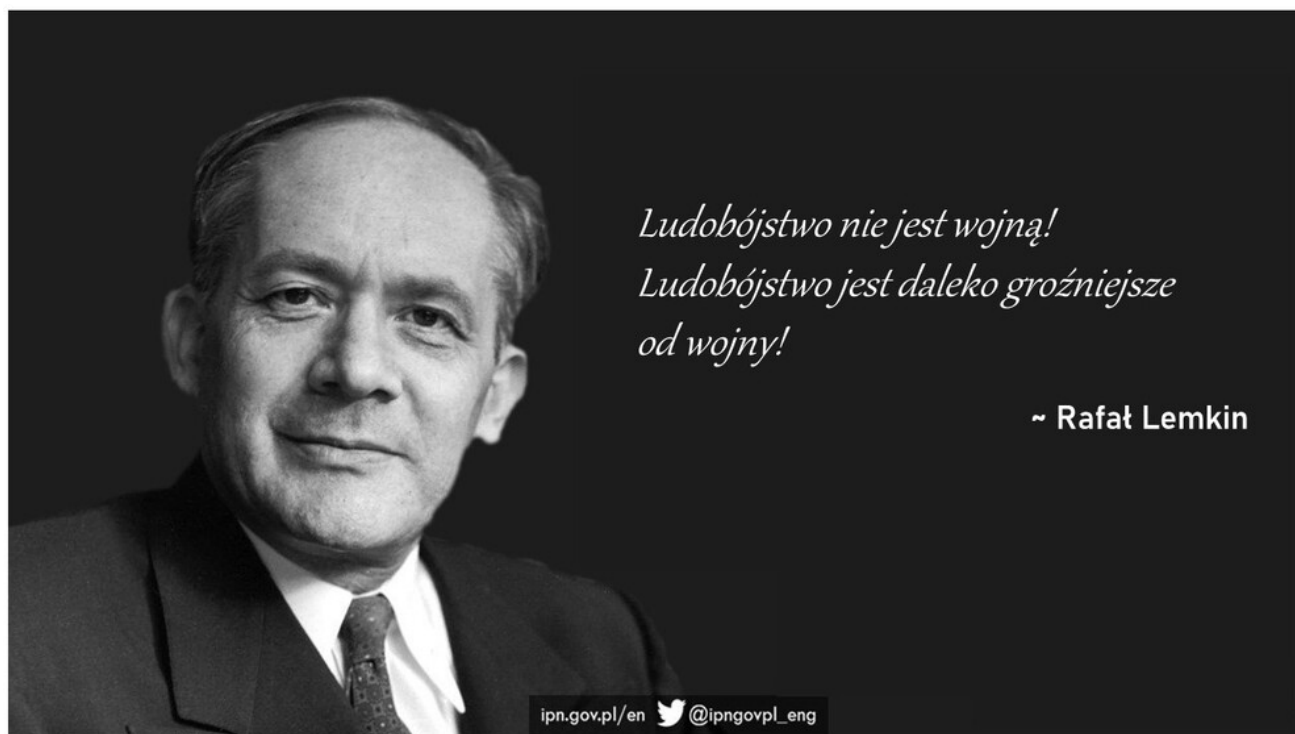

Tomasz Ceran: Biografia twórcy pojęcia „ludobójstwo”

W Polsce Rafał Lemkin nie jest postacią powszechnie kojarzoną, choć to on sformułował pojęcie „ludobójstwa” – znane każdemu. Wybitny polski prawnik współtworzył międzynarodowe prawo humanitarne, za co był kilkakrotnie nominowany do Pokojowej Nagrody Nobla. Rafał Lemkin urodził się 24 czerwca 1900 roku.

24.06

Tomasz Ceran: Biografia twórcy pojęcia „ludobójstwo”

W historii XX wieku oglądanej z lotu ptaka są dwa najważniejsze terminy: totalitaryzm i ludobójstwo. Ten drugi został stworzony przez Polaka.

O terminie ludobójstwo (*genocide*) słyszał niemal każdy, o jego twórcy – polskim adwokacie żydowskiego pochodzenia – niewielu. W 2020 r. ukazała się pierwsza pełna biografia Rafała Lemkina pióra Ryszarda Szawłowskiego.

Biograf, ale nie tylko

Profesor Ryszard Szawłowski (ur. 1929) to wybitny polski prawnik, który po emigracji z Polski Ludowej zrobił karierę na Zachodzie, głównie w Kanadzie. Historykom znany jest przede wszystkim jako twórca pojęcia *genocidium atrox* (ludobójstwo ze szczególnym okrucieństwem) dotyczącego zbrodni wołyńskiej (ludobójstwa wołyńsko-małopolskiego.) Od dekad bada postać Rafała Lemkina, czego uwieńczeniem jest jego biografia intelektualna wydana przez Wydawnictwo Akademickie Sedno.

Szawłowski skorygował wiele błędów i mitów dotyczących postaci Lemkina występujących zwłaszcza w pracach zagranicznych badaczy, od daty i miejsca urodzenia, usunięcia ze studiów na Uniwersytecie Jagiellońskim, rzekomego udziału Lemkina w wojnie polsko-bolszewickiej czy

antysemityzmu w II RP, co według niektórych badaczy skutkowało odejściem Lemkina z prokuratury państwowej. Autor sprostował także szereg zmyśleń pochodzących od samego Lemkina, który niekiedy sam ubarwiał swoją biografię.

O polskich prawnikach czasu II RP

Szawłowski w swojej książce pokazał, że Lemkin nie był samotną wyspą, tylko częścią polskiego środowiska prawniczego i to właśnie w nim narodził się pomysł penalizacji masowych zbrodni, tym samym przypomniał wielu wybitnych, a współcześnie zapomnianych polskich prawników, jak chociażby Emil Stanisław Rappaport. Polscy prawnicy postulowali uznanie wojny agresywnej za zbrodnię międzynarodową, zaś w 1932 r. wprowadzono do polskiego kodeksu karnego zapis zakazujący propagandy wojennej, co było pierwszym tego typu zakazem w skali świata.

Już w 1933 r., po dojściu Hitlera do władzy w Niemczech, Lemkin profetycznie proponował wprowadzenie dwóch nowych kategorii zbrodni międzynarodowych: wandalizmu (niszczenia dóbr kultury) i barbarzyństwa (zniszczenia grup społecznych i narodowych). Obie zbrodnie były wymierzone nie tyle w jednostkę, ale w grupę społeczną, do której jednostka należała. Gdyby propozycja Lemkina została przyjęta, Międzynarodowy Trybunał Wojskowy w Norymberdze miałby mocne i niekwestionowane podstawy prawne do wydawania wyroków. Jednak to dopiero II wojna światowa, zwłaszcza okupacja niemiecka w Polsce, była, jak to nazwał Szawłowski, „tragicznym akceleratorem” dla powstania pojęcia ludobójstwa.

[Czytaj artykuł Tomasza Cerana *Biografia twórcy pojęcia „ludobójstwo” na portalu przystanekhistoria.pl*](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Artykuł